

Pr e-mail til uim@uim.dk og hanw@uim.dk
Ministeriets j.nr. 2020-10831.

27. november 2020

DRC Dansk Flygtningehjælps bemærkninger til udkast til lov om ændring af repatrieringsloven (Bortfald af den resterende del af hjælp til repatriering i tilfælde af alvorlig kriminalitet mv. begået efter repatriering)

Udlændinge- og Integrationsministeriet har d. 26. oktober 2020 sendt ovenstående lovforslag i høring med en frist for eventuelle bemærkninger d. 27. november 2020. DRC Dansk Flygtningehjælp takker for muligheden for at fremkomme med bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

Indledningsvist vil vi gerne understrege, at DRC Dansk Flygtningehjælp er enig i, at det er problematisk, hvis der ydes repatrierings støtte til personer, der begår alvorlig kriminalitet.

Det er imidlertid vores oplevelse, at der er tale om yderst få sager, hvor en repatrieret person efter udrejsen fra Danmark begår kriminelle forhold, der ville udelukke en udlænding fra opholdstilladelse her i landet. Vi er derfor bekymrede for, hvilken negativ effekt de foreslåede ændringer af repatrieringsloven kan få på opfattelsen af ordningen som en i øvrigt positiv mulighed og et værdigt alternativ til en tilværelse i Danmark.

Konkrete bemærkninger

Vi ser positivt på, at retten til den resterende hjælp til repatriering udelukkende fortabes for den person, der er sigtet eller tiltalt for kriminelle forhold, og ikke for eventuelle familiemedlemmer, som er repatrieret sammen med denne person.

Vi finder det dog beklageligt, at det i forslaget understreges, at tærsklen for underretninger er lav, hvilket kan medføre, at kommunalbestyrelsen vil iværksætte en tilbageholdelse af den resterende del af hjælp til repatriering på baggrund af f.eks. rygter i presse og mediedækning af sager, henvendelse fra private borgere eller anonyme henvendelser. DRC Dansk Flygtningehjælp er i den daglige rådgivning af udlændinge om repatrieringsloven i kontakt med et stort antal personer, der er eller har været forfulgt i deres hjemland. For disse personer vil det være en umiddelbar bekymring, at myndigheder, medier eller privatpersoner i hjemlandet direkte eller indirekte kan have interesse i at beskyldte dem for kriminelle forhold med meget store konsekvenser. DRC Dansk Flygtningehjælp mener derfor at det bør understreges, at alle de involverede myndigheder bør have for øje, at den lave tærskel for underretninger kan føre til misbrug og chikane.

I forlængelse af ovenstående, anbefaler DRC Dansk Flygtningehjælp desuden, at der sættes en kort, men rimelig frist for sagsbehandlingstiden for Udlændingestyrelsens oplysning og vurdering af sagen for at sikre, at den repatrierede person ikke lider unødvendig økonomisk last i hjemlandet, hvis det viser sig, at der ikke var grundlag for at tilbageholde reintegrationsbistanden eller

udbetalingen af den resterende del af hjælpe til repatriering. I lovforslaget bemærkes det, at det vil kræve en forholdsvis hurtig sagsbehandling i Udlændingestyrelsen at foretage vurderingen til brug for kommunens afgørelse om bortfald af den resterende del af hjælpen til repatriering. DRC Dansk Flygtningehjælp skal opfordre til at det specificeres nærmere, hvad der menes med en forholdsvis hurtig sagsbehandling, da vores erfaring er, at sagsbehandlingstiden i den type sager ofte trækker ud.

Betingelser for udbetaling af den resterende del af hjælp til repatriering

I repatrieringsloven er der ikke fastsat andre betingelser for, at den resterende del af hjælp til repatriering er forfalden til betaling udover opfyldelsen af de tidsmæssige betingelser, dvs. når der er forløbet 12 måneder fra udrejsen af Danmark eller efter fortrydelsesrettens udløb.

Ifølge lovforslaget skal den resterende del af den økonomiske hjælp til repatriering ikke komme til udbetaling, hvis en repatrieret person ikke – inden for en rimelig frist fastsat af kommunalbestyrelsen - afgiver erklæring til kommunalbestyrelsen om, hvorvidt den repatrierede person er eller har været sigtet eller tiltalt for et strafferetligt forhold, der helt eller delvist har fundet sted eller er fortsat i perioden efter kommunalbestyrelsens afgørelse om økonomisk hjælp til repatriering, eller i tilfælde af at den repatrierede person modsætter sig at afgive omtalte erklæring.

Det er vores erfaring, at der ofte er udfordringer i forbindelse med kontakten mellem kommunalbestyrelsen og den repatrierede person, og at udfordringerne går begge veje. DRC Dansk Flygtningehjælp bliver med jævne mellemrum kontaktet af repatrierede personer, der ikke kan få skabt kontakt til de relevante medarbejdere i den tidligere bopælskommune, når de har praktiske problemer i forbindelse med deres repatriering. Vi hæfter os derfor ved, at det fremgår af lovforslaget, at den resterende del af repatrieringshjælpen ikke kommer til udbetaling i tilfælde af, at kommunalbestyrelsen eller Udlændingestyrelsen ikke kan komme i kontakt med den repatrierede person med henblik på at foretage partshøring.

Ifølge Udlændinge- og Integrationsministeriets tidligere fortolkning af repatrieringsloven er det ikke en pligt for borgeren at rette henvendelse til kommunalbestyrelsen med henblik på udbetaling af anden del af repatrieringsstøtten. Den repatrierede person har ret til at modtage anden del af repatrieringsstøtten umiddelbart efter udløbet af fortrydelsesfristen/ét år efter repatrieringen. Det betyder, at retten til udbetaling af den resterende del af repatrieringsstøtte ikke fortabes, blot fordi den repatrierede person ikke kunne kontakte Kommunalbestyrelsen.

Det henvises i den forbindelse til en konkret sag fra 2013, hvor DRC Dansk Flygtningehjælp henvendte sig til Udlændinge- og Integrationsministeriet i forbindelse med en konkret repatrieringssag. I den pågældende sag blev der rejst spørgsmål om, hvorvidt der kan indfortolkes en egentlig *pligt* for borgeren til at rette henvendelse til kommunen med henblik på udbetaling af anden del af hjælpen til etablering, før vedkommende har en fordring på den, eller om retten til anden del af etableringshjælpen opstår ved udløbet af fortrydelsesfristen/et år efter repatriering, så henvendelsen til kommunen med anmodning om udbetaling blot er en teknikalitet.

Ved mail af 1. marts 2013, svarede UIM følgende på denne henvendelse:

"Ifølge repatrieringsloven er det rettighedsudløsende (i forhold til anden del af ydelsen), at fortrydelsesretten er udløbet/ at der er forløbet 12 måneder fra udrejsen af Danmark.

Der er således tale om en begunstigende forvaltningsakt, der har hjemmel i lov. Spørgsmålet er så, hvilken retsvirkning der kan tillægges en begrænsende bibestemmelse, der alene fremgår af forarbejderne. Her er det umiddelbart UIMs opfattelse, at en bibestemmelse, der i væsentlig grad indskrænker den rettighed, der følger af hovedbestemmelsen, må have hjemmel i lov, jf. Forvaltningsret, almindelige emner, 5. udgave, 2009, side 281, da alt andet vil være stærkt proportionalitetsforværgende. En så indgribende betingelse, der er afgørende for, om en borger

har ret til en ydelse, skal være klar og tydelig for borgeren – og den betingelse mener UIM ikke kan antages at være opfyldt, når betingelsen alene fremgår af forarbejderne.

Det forhold, at det fremgår af forarbejderne, at udlændingen selv skal rette henvendelse til myndighederne, mener UIM således ikke i sig selv kan være nok til, at udlændingens krav på den tilkendte ydelse/ kommunens pligt til at udbetale anden del af etableringshjælpen bortfalder alene af den årsag, at borgeren ikke har rettet henvendelse. Heller ikke det forhold, at kommunen i den konkrete sag har aftalt, at vedkommende selv skal rette henvendelse, mener UIM ikke kan fritage kommunen for forpligtelsen. UIM vil derfor mene, at teksten i forarbejderne alene tjener som en 'lempelse' af kommunens forpligtelse til at oplyse sagen, men at en manglende opfyldelse heraf fra borgerens side omvendt ikke kan føre til, at borgernes ret til den resterende del af hjælpen til etablering bortfalder. ”

For så vidt angår forudsætningen om, at kommunalbestyrelsen skal vejlede den repatrierede person om retsvirkningen af en sådan erklæring, finder DRC Dansk Flygtningehjælp dette positivt og vil samtidig opfordre til, at det fremgår klart, at denne vejledning skal finde sted forud for repatrieringen.

DRC Dansk Flygtningehjælp anbefaler desuden, at fristen for afgivelsen af omtalte erklæring både er rimelig og specificeres i lovforslaget, så det ikke er den enkelte kommunalbestyrelse, der fastsætter den, idet det kan føre til store forskelle i sagsbehandlingen af repatrieringssager i de forskellige kommuner.

Tilbageholdelse af reintegrationsbistand

Vi finder det uforholdsmæssigt indgribende over for den repatrierede person, at udbetalingen af den månedlige reintegrationsbistand tilbageholdes, når der foreligger oplysninger, som giver grund til at antage, at den pågældende har begået alvorlig kriminalitet efter kommunalbestyrelsens afgørelse om at yde støtte. Mange borgere tillægger reintegrationsbistanden særlig stor betydning i forbindelse med beslutningen om at repatriere, da den månedlige bistand er med til at sikre et økonomisk fundament for at klare sig i hjemlandet. En tilbageholdelse af reintegrationsbistanden i kortere eller længere tid, mens sagen undersøges af de danske myndigheder, vil derfor medføre, at repatrierede personer lider stor økonomisk last, idet de netop ikke har et forsørgelsesgrundlag udover bistanden. DRC Dansk Flygtningehjælp finder derfor forslaget om at tilbageholde den månedlige reintegrationsbistand på baggrund af en antagelse yderst indgribende og opfordrer til, at der først træffes afgørelse om tilbageholdelse af reintegrationsbistand og eventuelt tilbagebetaling heraf i tilfælde hvor der foreligger en langt større sikkerhed for, at den pågældende er sigtet eller tiltalt for alvorlige kriminelle forhold i hjemlandet.

I forlængelse af ovenstående problemstilling, vil vi gerne påpege, at tilbageholdelsen af den månedlige reintegrationsbistand kan medføre, at personer med fortrydelsesret vil føle sig nødsaget til at benytte sig af denne, hvis deres reintegrationsbistand tilbageholdes i en længere periode. Vi har tidligere erfaret, at nogle repatrierede personer ønsker at benytte fortrydelsesretten i sager, hvor reintegrationsbistanden ikke er udbetalt korrekt, og den repatrierede person dermed ikke har kunnet forsørge sig selv i hjemlandet uden at gældsætte sig hos venner og familie.

Derudover bør det afklares, hvorvidt Udlændingestyrelsen vil udstede tilbagerejsetilladelse til en repatrieret person, som ønsker at fortryde sin repatriering, fordi reintegrationsbistanden tilbageholdes, medens de danske myndigheder vurderer, om denne har begået kriminelle forhold. Hvis det ikke er muligt at få udstedt en tilbagerejsetilladelse, må fortrydelsesretten anses som illusorisk, hvilket DRC Dansk Flygtningehjælp finder yderst problematisk.

Klageadgang

Vi stiller os uforstående over for, at det blot skal tilkendegives over for den repatrierede, at kommunalbestyrelsen iværksætter en tilbageholdelse af den resterende del af hjælpen til repatriering og eventuelt reintegrationsbistand. Som nævnt ovenfor er det yderst indgribende over for den repatrierede person og vi mener derfor, at kommunalbestyrelsen bør træffe en afgørelse allerede på dette tidspunkt, som kan påklages. Når vurderingen af, om den resterende del af hjælpen til repatriering skal bortfalde, er afsluttet, skal kommunalbestyrelsen derimod træffe afgørelse om at den repatrierede person ikke er omfattet af bestemmelsen og således kan få udbetalt den resterende del af hjælpen. Vi undrer os over, at kommunalbestyrelsen skal træffe en afgørelse herom, idet denne afgørelse principielt set allerede er truffet inden udrejsen og at repatrieringshjælpen i første omgang ikke kan bevilges hvis en borger på dette tidspunkt er sigtet eller tiltalt for alvorlige kriminelle forhold.

DRC Dansk Flygtningehjælp finder det yderst problematisk, at lovforslaget afskærer den almindelige klageadgang til Ankestyrelsen, hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at den resterende repatrieringsydelse bortfalder og helt afskærer en klagemulighed vedrørende Udlændingestyrelsens vurdering, og at dette begrundes med en formodning om et meget begrænset antal sager samt at både Udlændingestyrelsens og kommunalbestyrelsens vurderinger er "objektivt prægede". Ifølge forslaget kan den repatrierede person i stedet indbringe kommunalbestyrelsens afgørelse for en dansk domstol, hvilket må betegnes som en illusorisk klageadgang for mange af de repatrierede personer, der befinder sig i deres hjemland. Netop fordi lovgiver formoder, at der vil være et meget begrænset antal sager, men at disse til gengæld vil være meget indgribende, burde der være en nemmere adgang til at klage.

DRC Dansk Flygtningehjælp ønsker at fremhæve, at det i det fremsendte lovforslag ikke er nærmere specificeret om ændringerne af repatrieringsloven vil få indvirkning på personer, der er repatrieret før den 1. februar 2021, hvor loven træder i kraft, eller hvorvidt det udelukkende gælder for personer, der repatrierer efter den 1. februar 2021. DRC Dansk Flygtningehjælp anbefaler, at dette fremgår tydeligt og at ændringerne kun kommer til at berøre personer, som repatrierer efter den 1. februar 2021, så borgeren kan få den nødvendige rådgivning af både DRC Dansk Flygtningehjælp og kommunalbestyrelsen forud for repatrieringen,

Vi vil slutteligt gøre opmærksom på, at lovforslaget pålægger kommunerne en større sagsbyrde i repatrieringssager, og det er DRC Dansk Flygtningehjælps indtryk, at det vil være vanskeligt for kommunerne at administrere yderligere sagsgange i denne type sager. I tillæg hertil skal DRC Dansk Flygtningehjælp bemærke, at repatrieringsordningen med de foreslåede ændringer og dertilhørende sagsgange gøres mere kompleks i forhold til borgerens anvendelse af den.

Venlig hilsen

Charlotte Slente

Generalsekretær

DRC Dansk Flygtningehjælp